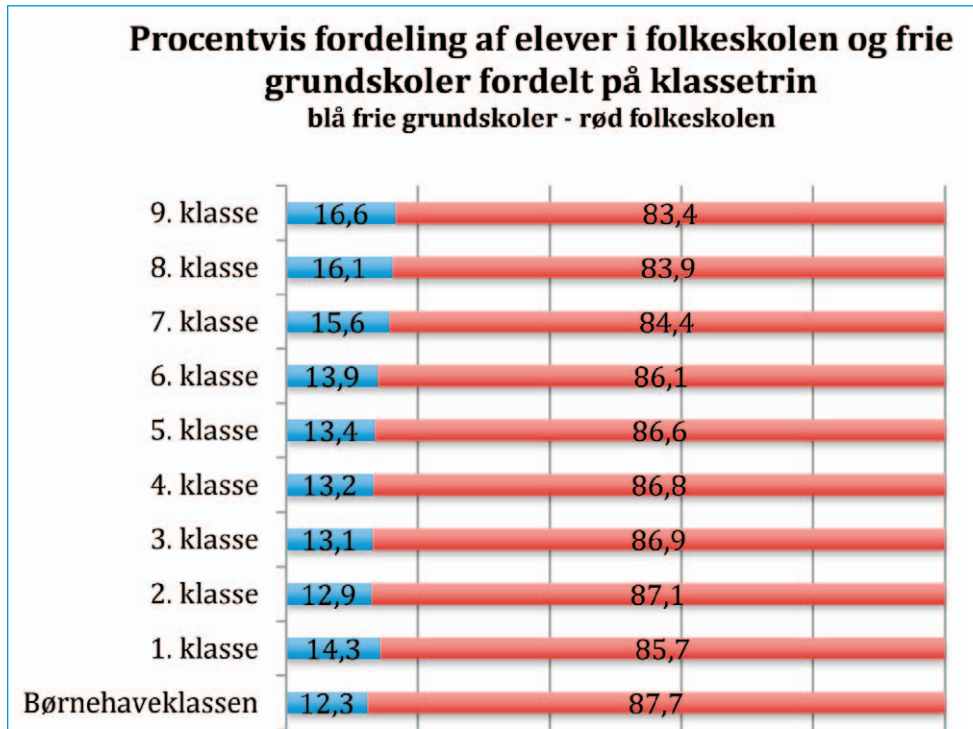

Balancen mellem folkeskolen og frie grundskoler

Elevandelen i folkeskolen og frie grundskoler

Et underligt spring fra børnehaveklassen til 1. klasse og igen til 2. klasse. Jeg tror, der er tale om en statistisk unøjagtighed.

Tal fra Undervisningsministeriet.

Elevandelen i de frie grundskoler udgør i 2011 15,1 pct. Hvis man ser andelen af elever på det enkelte klassetrin, kan man få øje på mindre udsving. Som det fremgår af tabellen stiger elevandelen i de ældste klasser i de frie grundskoler. Årsagen er der blevet gættet om, og folkeskolen er blandt andet blevet beskyldt for at rette for meget fokus på indskolingen frem for udskolingen, at fagligheden i de ældste klassetrin i folkeskolen ikke er god nok osv. Jeg tror snarere, at der er mangfoldige årsager til, at netop de ældste klasser ind imellem medfører noget »skolerotation«. En del elever har netop i de ældste klasser brug for at skifte skole for at komme ind i nye rammer og få ny motivation. Dertil kommer, at en del folkeskoler ikke har overbygning, og at eleverne derfor skal flyttes, når

de skal i 6. eller 7. klasse, og her er der mange steder tradition for at benytte den frie grundskole inde i byen. Man kan også forestille sig, at virkningen af, at mange folkeskoleeleverne i 8. og 9. klasse tager på efterskole, mange steder efterlader stærkt reducerede klasser, hvor de, som enten ikke har mulighed for at vælge efterskolen eller ikke ønsker det, afsøger andre alternativer blandt andet de sidste år på en fri grundskole. Endelig er der også en statistisk usikkerhed indbygget, idet efterskolens andel af eleverne er trukket ud af det samlede elevtal i 9. klasse. Rent matematisk betyder det, at vores antal af elever procentvis vægter mere, når det samlede antal elever er mindre.

Der har altid været elevbevægelser i de ældste årgange

Det vil være stærkt forenklet at skyde skylden på »en dårlig folkeskole«. Vi har på mange måder en god folkeskole, og vi ser mange steder, at kommunerne samler de unge i nye og velfungerende »overbygningsfolkeskoler«. Men der har altid været børn og unge med lyst til at prøve en ny måde at gå i skole på, at få brudt nogle kammeratskabsmønstre mv. Jeg tror ikke, vi i tallene ovenfor

ser en helt ny tendens. Igennem mange år har vi set, at frie grundskoler udvider til to spor i overbygningen for at tilgodese ønsket fra en række forældre.

Foretog man samme øvelse med at se på elevbalancen mellem frie grundskoler og folkeskolen gennem de sidste tyve år, tror jeg faktisk ikke, der er tale om en nyhed.

en og frie grundskoler

Der er skåret ind til benet allerede

Regeringen har nu fremsat forslag til finanslov for 2012. Af lovtekniske årsager er det den tidligere regerings forslag fra september, der er genfremsat dog med den nye regerings forslag til ændringer. I Dansk Friskoleforening var vi spændte på, om »Genopretningspakkens konsekvenser« reelt ville blive rullet tilbage, som De Radikale og SF havde lovet i valgkampen. Genopretningspakkens besparelser betyder, at friskolerne hver gang koblingsprocenten nedskrives med 1 pct. mister 60 mio. kr. årligt indtil 2014.

I en lang årrække har friskolernes tilskud været 75 pct. af udgifterne til folkeskolen. Genopretningspakkens konsekvens var, at denne såkaldte »koblingsprocent« ville blive reduceret med et procentpoint årligt. Af det nyligt fremsatte finanslovsforslag fremgår det, at koblingsprocenten i 2012 er fastsat til 73 procent. Ingen af regeringens ændringsforslag rykker på det tal. Den nye regering fortsætter dermed det besparelæsspor, den tidligere regering har lagt for friskolernes økonomi, hvilket betyder, at vi er den eneste skoleform i grundskolen, som udsæt-

tes for direkte besparelse. Både folkeskolen og efterskolen tilføres midler. I Dansk Friskoleforening vurderer vi derfor med stor beklagelse, at det i de kommende år vil blive markant dyrere at have sit barn på en friskole. Friskolerne har gennem de sidste år skåret helt ind til benet, og det er ikke længere muligt at opretholde undervisningstilbuddet uden mærkbare stigninger i skolepengene. Det vil især ramme familier, hvor en eller begge forældre er arbejdsløse, familier fra melleminkomstgruppen og nedefter, samt familier i udkantsdanmark, hvor indtjeningsgrundlaget ikke er så højt. Det er en udvikling, vi har påpeget over for politikerne. Myten om, at friskoler er for de rige og ressourcestærke kan ende med at blive fakta, hvis ikke der ændres positivt på den økonomiske balance mellem folkeskolen og friskolerne.

Der er en række knapper, politikerne kan dreje på omkring friskolernes økonomi. Den vigtigste er koblingsprocenten. Man kan også forestille sig en model, hvor man kombinerer en positiv regulering af koblingsprocenten med en regulering af fripladspuljen.

Appel til politikerne om at støtte de særligt udsatte

Fripladspuljen har ikke været reguleret nævneværdigt gennem mere end 10 år. Ved at tilføre puljen ekstra midler vil man understøtte, at også svage økonomisk stillede familier kan have mulighed for at vælge en friskole som alternativ til folkeskolen. Vi ved også, at specialundervisningen er en stor opgave for mange friskoler, en opgave, vi helt naturligt påtager os. Som systemet er nu, finansierer de frie grundskoler selv specialundervisning ud af vores samlede finanslovsbevilling. Ved helt ekstraordinært at tilføre den pulje midler uden om vores samlede statstilskud vil man politisk give en stærk håndsrækning til familier med elever, der har behov for særlig støtte i undervisningen. Virkningen ville være en tydelig inklusion og en markant forbedring af en række elevers muligheder for efterfølgende at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Der er knapper, der indirekte har betydning for friskolernes økonomi. En regelsanering, hvor en række tidskrævende dokumentationskrav afskaffes, vil være et signal om tillid frem for kontrol, og vil lette friskolernes trængte administrationer.

I Dansk Friskoleforening har vi forståelse for, at Danmark ikke har uanede økonomiske midler til rådighed i denne krisetid. Vi beder heller ikke om meget store millionbeløb. Det, vi beder om, er, at balancen mellem folkeskolen og friskolen ikke yderligere forrykkes, og at vi ikke rammes af en dobbeltbesparelse, når udgiften pr. folkeskoleelev i disse år nedsættes.

Vi har brug for en genopretning af friskolernes generelle rammer og økonomi.

Landsformand Ebbe Lilliendal